

Kadın-Erkek Eşitsizliğinde Çözüm Kuran Ahlakı

Gerçek adaletin yaşanmadığı toplumlarda kadın-erkek ayrımı son derece belirgindir. Dünya genelinde kadın-erkek eşitsizliği konusu son derece önemli bir problem oluşturmaktadır. Öyle ki kadınlar dünyadaki pek çok ülkede çoğu zaman ikinci sınıf vatandaş muamelesi görerek toplumdan dışlanırlar. Gücsüz ve korunmaya muhtaç oldukları düşünüldüğü için de genellikle ezilir ve hor görülürler. Yine bu gibi nedenlerden dolayı kadınların fikirlerine de çok fazla değer verilmez.

Bu düşüncelerin hakim olduğu toplumlarda kadınların iş hayatında belli bir mevkiye sahip olmaları hatta belli bir kariyere ulaşarak zekalarını, becerilerini kanıtlamış olmaları yadırganır. Tüm dünya genelinde kadınlar için kendine güvensiz, beceriksiz, titrek, zihinsel yönü pek o kadar da gelişmemiş bir insan imajı yaygındır. Bu yanlış "kadın karakteri" anlayışı sonucunda, bir kadının yaptığı her hata, o kişinin insan olduğu için değil de kadın olduğu için yaptığı bir hata şeklinde yorumlanır.

Söz konusu toplumlarda, bir iş yeri için aynı eğitime, aynı zeka ve beceriye sahip olmasına rağmen erkekler ve kadınlar arasında bir seçim yapılması gündeme geldiğinde, tercih genellikle erkek eleman yönünde yapılır. Bu nedenle kadınların görev aldıkları alanlar oldukça sınırlıdır.

Toplumdaki bu genel kanaatle birlikte çoğu kadın da kendisini bu yanlış kanaatlerin kapsamında kabul etmişlerdir. Bu kabulün bir sonucu olarak da pek çok toplumda kadınlar geri planda kalmakta bir sakınca görmemektedirler.

Geri kalmış ülkelerin çoğunda ise kadın-erkek eşitsizliği çok daha farklı boyutlarda ortaya çıkmaktadır. Bu ülkelerde kadınlara eğitim, seçme-seçilme, iş sahibi olma gibi temel haklar dahi verilmemektedir. Hatta evlenirken eşlerini seçme hakkına da sahip değildirler. Bir konu hakkında fikir beyan etmeleri ise söz konusu bile değildir. Kadınlar kendileri ile ilgili hiçbir kararı veremezler. Onların adına her türlü karar babaları ya da eşleri tarafından verilir.

Burada sadece birkaç tanesini sıraladığımız bu yanlış yaklaşımlara yıllardır çeşitli çözümler bulunmaya çalışılmaktadır. Kadınların haklarını korumak için kurulmuş olan dernekler, özgürlük, eşitlik, feminizm gibi kavramların tartışmaya açılması, çeşitli projeler hazırlanması, konferanslar, paneller düzenlenmesi bu çözüm arayışlarından sadece birkaç tanesidir. Bütün bu çabalara ve çalışmalara rağmen zaman içinde bulunan çözümlerin de gerçekte çözümsüzlüklerle dolu olduğu anlaşılmaktadır. Bu sonuç son derece doğaldır. Çünkü asıl çözüm diğer bütün sorunların çözümünde de olduğu gibi Kuran'dadır.

Kuran ahlakının yaşandığı bir toplumda, toplumu oluşturan bireyler arasında kesinlikle bir ayrım yoktur. Bir insanın kadın, erkek, zengin, fakir, yaşlı, genç veya çocuk olmasının bir önemi yoktur. Önemli olan bu kişilerin cinsiyetleri, mevkileri, servetleri ya da başka herhangi bir vasıfları değil yaptıkları iyi işler ve Allah'a olan yakınlıkları yani takvalarıdır. Allah bir ayetinde müslümanlara **"Azık edinin, şüphesiz azığın en hayırlısı takvadır."** (Bakara Suresi, 197) sözleriyle bu konuyu hatırlatmıştır. Ayrıca Kuran'da, müminlerden, salih amellerde bulunan kadınlar ve erkekler olarak bahsedilir. Kuran'da müminlerin erkek veya kadın olmalarının değil, Allah'ın emrettiği ahlakı yaşamalarının önemine dikkat çekilir. Bu konudaki ayetlerden bazıları şöyledir:

Mü'min erkekler ve mü'min kadınlar birbirlerinin velileridirler. İyiliği emreder, kötülükten sakındırırlar, namazı dosdoğru kılarlar, zekatı verirler ve Allah'a ve Resûlü'ne itaat ederler. İşte Allah'ın kendilerine rahmet edeceği bunlardır. Şüphesiz, Allah, üstün ve güçlüdür, hüküm ve hikmet sahibidir. Allah, mü'min erkeklere ve mü'min kadınlara içinde ebedi kalmak üzere, altından ırmaklar akan cennetler ve Adn cennetlerinde güzel meskenler vaatetmiştir. Allah'tan olan hoşnutluk ise en büyüktür. İşte büyük kurtuluş ve mutluluk budur. (Tevbe Suresi, 71-72)

Şüphesiz, müslüman erkekler ve müslüman kadınlar, mü'min erkekler ve mü'min kadınlar, gönülden (Allah'a) itaat eden erkekler ve gönülden (Allah'a) itaat eden kadınlar, sadık olan erkekler ve sadık olan kadınlar, sabreden erkekler ve sabreden kadınlar, saygıyla (Allah'tan) korkan erkekler ve saygıyla (Allah'tan) korkan kadınlar, sadaka veren erkekler ve sadaka veren kadınlar, oruç tutan erkekler ve oruç tutan kadınlar, ırzlarını koruyan erkekler ve (ırzlarını) koruyan kadınlar, Allah'ı çokca zikreden erkekler ve (Allah'ı çokca) zikreden kadınlar; (işte) bunlar için Allah bir bağışlanma ve büyük bir ecir hazırlamıştır. (Ahzab Suresi, 35)

Erkek olsun, kadın olsun inanmış olarak kim salih bir amelde bulunursa, onlar cennete girecek ve onlar,

bir 'çekirdeğin sırtındaki tomurcuk kadar' bile haksızlığa uğramayacaklardır. (Nisa Suresi, 124)

Kadınların Toplum Hayatında Çektiği Sıkıntılar

Dinden uzak toplumlarda kadınların karşı karşıya kaldıkları en büyük sorunlardan bir tanesi de boşanma sonrası yaşanan sıkıntılardır. Evlendiklerinde eşleri tarafından çalışma hakkı tanınmayan ve bu nedenle maddi yönden eşlerine bağımlı yaşamak zorunda kalan kadınlar, boşandıklarında son derece zor durumda kalabilmektedirler.

Dünya genelinde boşanan kadınların kimi herhangi bir mesleğe sahip olmadığı, kimi yaşının ilerlemiş olması nedeniyle çalışma gücü kalmadığı, kimi ise hiçbir ek sosyal hak tanınmadığı için büyük zorluklar çekmektedir. Bundan başka boşandıktan sonra her iki tarafın kendine göre taleplerinin olması, tarafların yalnızca kendi çıkarlarını düşünüyor olması gibi nedenlerle de bu sorun daha da zorlaşmakta ve anlaşmazlıklar artmaktadır.

Oysa Kuran ahlakını yaşayan bir toplumda bu gibi sıkıntılar yaşanmaz. Kişilerin evlilikleri gibi boşanmaları da gönül rızasıyla olacağı için evlenirken eşler arasında var olan saygı ve sevgi, boşanırken de aynı şekilde korunur. Çünkü iki taraf da birbirini kadın veya erkek olarak değil, Allah'a iman eden insanlar olarak, takvalarına göre değerlendirir ve bu doğrultuda güzel davranışlarda bulunurlar.

Bununla birlikte Kuran'da kadınların boşanma gibi durumlarda sıkıntıya düşmemeleri için alınmış olan çok fazla önlem vardır. Örneğin kadınlar maddi yönden kesin bir güvence altına alınmışlardır. Her iki tarafın karşılıklı anlaşma sağlaması neticesinde belirlenen maddi yardım ve boşanan kadınlara nasıl davranılması gerektiği ayetlerde şöyle tarif edilmektedir:

(Kocası tarafından) Boşanan (kadın)ların maruf (meşru) bir tarzda yararlanma (ve geçim pay)ları vardır. Bu, sakınanlar üzerinde bir hak (borç) tır. (Bakara Suresi, 241)

...Onları yararlandırın, zengin olan kendi gücü, darda olan da kendi gücü oranında, maruf (meşru ve örfe uygun) bir şekilde yararlandırın. (Bu,) iyilik edenler üzerinde bir haktır. Eğer onlara mehir tespit eder de, el sürmeden boşarsanız, bu durumda -kendileri veya nikah bağı elinde olanın bağışlaması hariç- tespit ettiğiniz (mehr)in yarısı onlarındır. Sizin (tümünü veya fazlasını) bağışlamanız takvaya daha yakındır. Aranızdaki üstünlüğü (derece farkını) unutmayın. Şüphesiz Allah, yapmakta olduklarınızı görendir. (Bakara Suresi, 236-237)

Geniş imkanları olan nafakayı geniş imkanlarına göre versin. Rızkı kısıtlı tutulan da, artık Allah'ın kendisine verdiği kadarıyla versin. Allah, hiçbir nefse ona verdiğinden başkasıyla yükümlülük koymaz. Allah, bir güçlüğün ardından bir kolaylığı kılıp-verecektir. (Talak Suresi, 7)

Bundan başka kadınlara evlilik sırasında verilmiş olan malların boşandıktan sonra geri alınmaması gerektiği de ayetlerde belirtilmiştir. Boşanılan kadınların barınma ihtiyaçlarının sağlanması, kadınlara zorla mirasçı olunmaya kalkışılmaması da ayetlerde dikkat çekilen konulardandır.

Buraya kadar anlatılanlarda da görüldüğü gibi çözüm yine Kuran ahlakının yaygınlaştırılmasında yatmaktadır. Kuran ahlakının yaşandığı bir toplumda diğer bütün toplumsal sorunlarda olduğu gibi kadınların zor durumda kalmaları, horlanmaları, sıkıntı çekmeleri gibi durumlar söz konusu olmayacaktır.